

PRIKAZI / REVIEWS

SOCIJALNO INKLUZIVNE KNJIŽNIČNE USLUGE: ZBORNİK RADOVA / UREDILA DIJANA SABOLOVIĆ- KRAJINA. KOPRIVNICA: KNJIŽNICA I ČITAONICA FRAN GALOVIĆ, 2018. 170 STR. ISBN 978-953-56415-3-7

Već nekoliko desetljeća unutar Europske unije raspravlja se o problemu socijalne isključenosti usporedno s problemima suvremenog svijeta.

Zbornik radova „Socijalno inkluzivne knjižnične usluge“ (uredila Dijana Sabolović-Krajina, u izdanju Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica) sadrži 16 autorskih radova domaćih znanstvenika i stručnjaka na temu suvremenih koncepata rješavanja problema isključenosti prezentiranih na znanstveno-stručnom skupu povodom 10. obljetnice usluge za slijepu i slabovidnu u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ (Koprivnica, 18. 11. 2016.). Radovi su nastali na temelju višegodišnjeg rada i iskustva autora, a teme koje obrađuju prisutne su u suvremenom hrvatskom društvu i bogatoj praksi hrvatskih narodnih knjižnica u kojima se kreiraju uspješni programi i usluge za osjetljive skupine korisnika u zajednicama i njihovu uključivost.

Zoran Šućur svojim radom *Socijalna isključenost i socijalna pravednost* precizno utvrđuje značenje socijalne isključenosti, analizira njezine posljedice kako na razini pogođenog pojedinca tako i na razini društva u cjelini te daje prikaz povijesnog razvoja te pojave unutar Europske unije. **Aleksandra Horvat** svojim radom *Knjižnica kakvu želimo* otvara temu suvremene narodne knjižnice kao središta lokalne zajednice koje svoje usluge i programe prilagođava svim građanima, s naglaskom na marginaliziranim skupinama. Ujedno upozorava kako ta koncepcija knjižnica nije odgovarajuće percipirana ni u stručnoj knjižničarskoj zajednici ni u javnosti. **Dijana Sabolović-Krajina** svojim radom *Socijalna isključenost u kontekstu kritičkog knjižničarstva* daje pregled problematike socijalne isključenosti i društvene nejednakosti u kontekstu knjižničarstva te propituje uzroke nejednakosti u pristupu informacijama, stvorene društvenim, kulturnim, političkim

i drugim čimbenicima. **Željka Bagarić** radom *Zatvorska knjižnica kao nositelj rehabilitacijskih programa* inovativno i zanimljivo predstavlja svoj *Program vođenog čitanja sa zatvorenicima*, koji je provodila tijekom 2012. godine u Kaznionici u Turopolju, a polazište je za model suradnje narodnih knjižnica i zatvorskog sustava u Republici Hrvatskoj. **Sanja Bunić** svojim radom *Knjižnične usluge za osobe s iskustvom života u beskućništvu i izbjeglištvu* apostrofira novu zadaću knjižnica u odnosu na tu specifičnu skupinu korisnika kroz primjere knjižničnih usluga za osobe s iskustvom života u beskućništvu i izbjeglištvu u Hrvatskoj i svijetu. Primjeri su prikupljeni tijekom procesa izrade IFLA-inih *Smjernica za knjižnične usluge za osobe s iskustvom života u beskućništvu*. **Ivana Vinko** svojim radom *Usluge Hrvatske knjižnice za slijepu s obje strane korisničkog sučelja* predstavlja Hrvatsku knjižnicu za slijepu i njezine inovativne usluge preuzimanja zvučnih knjiga s internetske stranice knjižnice, s naglaskom na potrebi upošljavanja slijepih osoba u knjižnicama. **Maja Krulić Gačan** i **Alen Kerovec** u svom radu *Knjižnica – točka integracije i senzibilizacije: deset godina suradnje Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica i Udruge slijepih Koprivničko-križevačke županije* daju prikaz dugogodišnje uspješne suradnje Knjižnice i Udruge s ciljem da se slijepim i slabovidnim osobama osigura ravnopravna uključenost u lokalnu zajednicu i društvo u cjelini. **Željka Miščin** i **Dunja Marija Gabriel** u svom radu *Nacionalna kampanja „I ja želim čitati“* opisuju kampanju Komisije za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama Hrvatskog knjižničarskog društva. Kampanja je namijenjena osobama s teškoćama čitanja i disleksijom, a potaknula je intenzivnu suradnju knjižnica sa stručnjacima za teškoće čitanja i disleksiju te odgojno-obrazovnim, visokoškolskim i kulturnim ustanovama, institucijama i udrugama, nakladnicima i volonterima te nadležnim državnim tijelima, riječju – cijele stručne zajednice i javnosti. **Ljiljana Vugrinec** i **Adrijana Hatadi** u svom radu *Digitalne zvučne knjige u osnovnim i srednjim školama Koprivničko-križevačke županije – pomoć djeci i mladima s teškoćama čitanja* predstavljaju projekt pomoći u čitanju i svladavanju školskog gradiva, lektire svim učenicima koji imaju teškoće u čitanju standardnog tiska. Projekt ostvaruju Koprivničko-križevačka županija, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ i Županijsko stručno vijeće školskih knjižničara te Udruga slijepih Koprivničko-križevačke županije. Kao primjer dobre prakse autorice ističu iskustvo iz OŠ „Braća Radić“.

Isabella Mauro i **Maela Rakočević Uvodić** u radu *Inkluzija gluhih osoba u redovne aktivnosti Gradske knjižnice : izložba uz Međunarodni tjedan gluhih osoba* predstavljaju aktivnosti provedene u KGZ-u i Gradskoj knjižnici s ciljem približavanja gluhim čujućim osobama uz izjednačavanje njihovih mogućnosti i prava u svim segmentima društva.

Nataša Frgačić, **Ljiljana Bevandić** i **Kristina Đoja** u svom radu *Knjižnica na pragu Vašeg doma! : Dostava knjiga na kućnu adresu* predstavljaju iskustva

Gradske knjižnice Rijeka u inovativnoj usluzi za domaću stručnu zajednicu, dostavi knjiga na kućni prag osobama treće životne dobi i osobama s invaliditetom.

Ida Gašpar svojim radom *Programi podrške Romima u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica* predstavlja program socijalno inkluzivnih usluga koprivničke knjižnice za romsko stanovništvo te njihovu inkluziju u život zajednice, ali i senzibiliziranje javnosti o potrebama i životu Roma.

Irena Bekić i Petra Dolanjski svojim radom *Umjetničko-knjižničarsko djelovanje „Nesigurne intervencije : LGBTIQ-korisnici u narodnim knjižnicama* predstavljaju galerijsko-knjižničarski projekt KGZ-a, odnosno Knjižnice S. S. Kranjčevića, koji uključuje umjetničke, knjižničarske, istraživačke i aktivističke prakse koje artikuliraju problematiku i položaj LGBTIQ-zajednica u okviru narodnih knjižnica kao javnih kulturnih ustanova. Cilj je projekta uvođenje LGBTIQ-osoba u programe i usluge knjižnica, kao i u fokus same knjižničarske struke.

Snježana Pejović Petraček radom *Ja sam jedna mala knjižnica* predstavlja iskustva narodne knjižnice u sastavu Pučkog otvorenog učilišta Buje, koja ima bogatu i usustavljenu suradnju s različitim civilnim udrugama te je neka vrsta centra za inkluziju u lokalnoj zajednici.

Jasmina Milovčić i Aleksandra Mikić-Grginčić svojim radom *Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac – uspješno razvijanje usluga i radosnih susreta za socijalno osjetljive skupine* predstavljaju aktivnosti i usluge uključivanja osjetljivih skupina (slijepe osobe, gluhe osobe, umirovljenici, pacijenti u bolnicama i sl.) u redovan rad svoje knjižnice.

Ksenija Švenda-Radeljak radom *Visokoškolska knjižnica u inkluziji korisnika : nove mogućnosti pristupa* predstavlja usluge i edukativne aktivnosti Knjižnice Studijskog centra socijalnog rada pri Pravnom fakultetu u Zagrebu kojima se omogućuje ravnopravno korištenje svih usluga knjižnice svim korisnicima, i to u fizičkom i virtualnom knjižničnom prostoru.

Zbornik uz opširan pregled teorijskih koncepata donosi i niz novih strategija o socijalnoj isključivosti i praktično provjerenih koncepata o uključivanju i novoj socijalnoj ulozi knjižnice.

Ova publikacija bit će od velike pomoći stručnoj knjižničarskoj zajednici jer popunjava dosad nedostatnu domaću literaturu o ulozi knjižnice u socijalnoj inkluziji marginaliziranih skupina društva.

Kako navodi Dijana Sabolović-Krajina, urednica zbornika, u svom predgovoru: „Naposljetku, zbornik pruža svima zainteresiranima alate za osnaživanje knjižničarskih kompetencija u zagovaranju i pozicioniranju knjižnica kao relevantnih čimbenika u afirmiranju socijalne inkluzije i socijalne pravednosti u hrvatskome društvu.“

Ljiljana Sabljak